

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID
RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Jaarverslag

20

20

Beste lezer,

In 2020 werden we onverwacht getroffen door een pandemie die alle aandacht van onze beleidsmakers eiste en onze manier van werken disruptief veranderde. Ook de raad voor wetenschapsbeleid vergaderde digitaal, rondde enkele adviezen die in 2019 gestart werden af en startte 2 nieuwe adviezen.

Reeds in 2019 werd een consultant geraadpleegd voor een evaluatie van de OOI-steun voor instellingen van het hoger onderwijs en onderzoekinstellingen. De resultaten van deze evaluatie werd door de werkgroep van de raad dit jaar geanalyseerd en vormden de basis voor advies nr 52 met 6 actiepunten :

1. Maak betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest een meer-jaren budgettaire planning.
2. Verlaag de participatiedrempels door te investeren in de administratieve vereenvoudiging van indienmodaliteiten, het verkorten van selectieprocedures, het hanteren van vaste tijdlijnen, een sterkere meertalige dienstverlening, het organiseren van thematische netwerkevents en het bieden van systematisch informatie betreffende de verschillende INNOVIRIS programma's.
3. Voer een optimalisatie en harmonisatie door van de operationele processen, met specifieke aandacht voor de selectie- en evaluatieprocedures, budgettaire richtlijnen en een rationalisering van de workflow tussen INNOVIRIS en het bevoegde kabinet.

4. Evalueer op welke wijze het valorisatiepotentieel en de impact de bestaande programma's en gefinancierde projecten verhoogd kan worden.
5. Breid de mogelijkheden uit binnen de bestaande programma's voor het stimuleren van mobiliteit tussen academie, ondernemingen, overheid en middenveld.
6. Richt een high-level taskforce op om het "Brains for Brussels" (voormalige ATTRACT) te heroriënteren naar een programma voor jonge Postdoc onderzoekers en lectoren.

Een tweede werkgroep heeft ook een nota overgemaakt aan de regering van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest ten aanzien van de Europese structuur- en investeringsfondsen (EFRO) voor de periode 2021-2027.

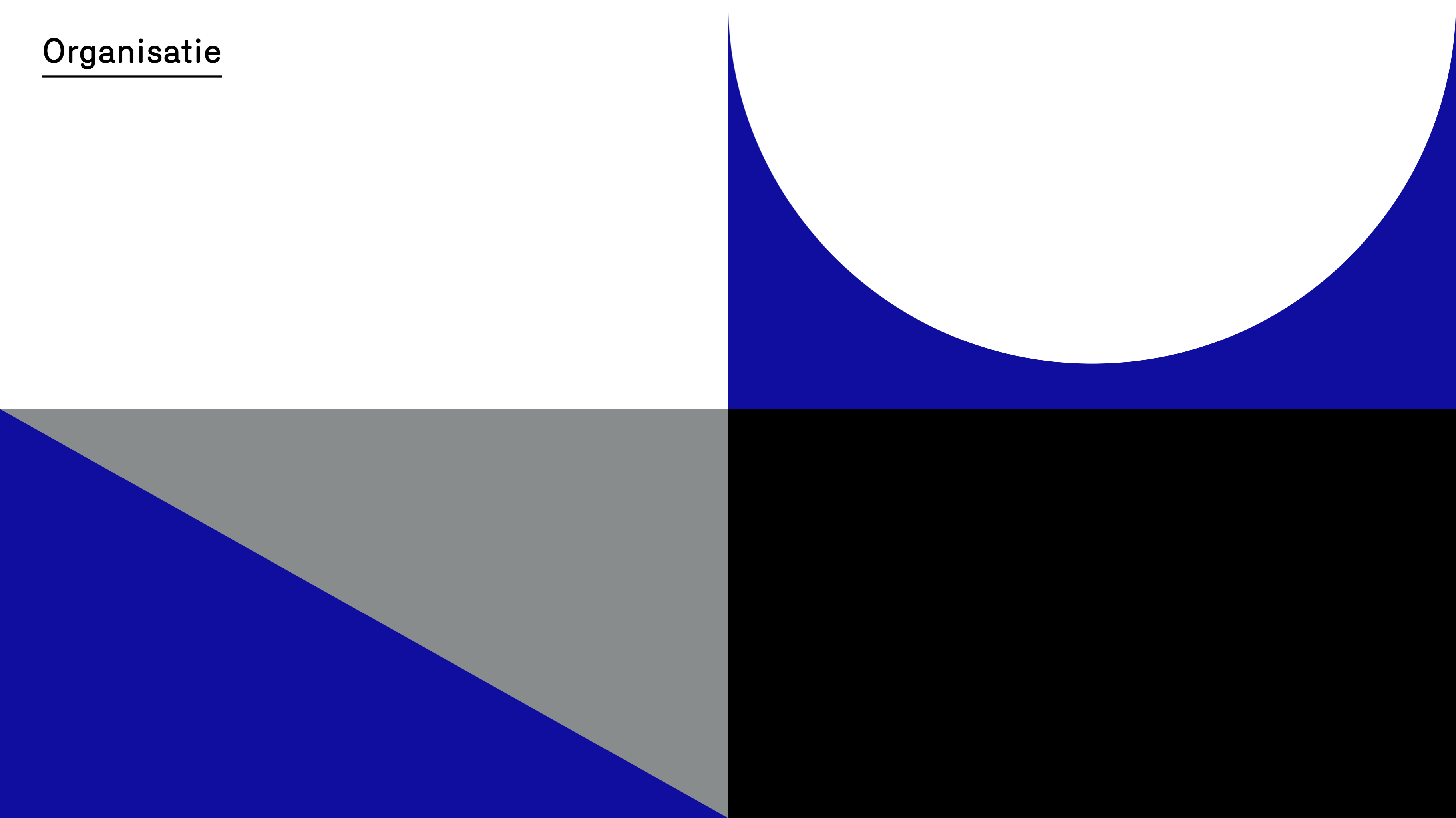
De werkgroep over het advies van de Applied PhD (voormalige Doctiris) programma's wordt verder gezet tijdens 2021.

Veel leesplezier,

Daniele Carati
Voorzitter

Karen Crabbé
Vice-voorzitter

Organisatie

Wettelijke basis en opdracht

De ordonnantie van 26 juni 2003 over de oprichting van het Brussels Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie, legt vast dat het Instituut verantwoordelijk is voor het secretariaat van de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB^{BHG}).

De RWB^{BHG} werd in het leven geroepen door de ordonnantie van 10 februari 2000. Zijn opdracht is om de Brusselse Hoofdstedelijke Regering te adviseren bij het voorbereiden van het gewestelijk wetenschapsbeleid. Daarom formuleert de Raad, op aanvraag of op eigen initiatief, adviezen en aanbevelingen over allerlei onderwerpen die betrekking hebben op deze materie.

Werking

De RWB^{BHG} werkt op drie niveaus:

- > de plenaire vergadering wordt minstens vier keer per jaar georganiseerd. Enkel tijdens deze vergaderingen worden adviezen, aanbevelingen, verslagen of andere publicaties uitgebracht;
- > het bureau bereidt de zittingen van de plenaire vergadering voor en zorgt voor de opvolging. Het voert de opdrachten uit die door de leden van de vergadering worden toegekend. Daarnaast verzekert het bureau de communicatie tussen de leden van de vergadering en de werkgroepen;
- > de werkgroepen worden aangesteld tijdens de plenaire vergadering. Een werkgroep bestudeert specifieke vragen die tijdens de vergadering worden gesteld.

Het concrete resultaat van het werk van de RWB^{BHG} bestaat dus uit adviezen en aanbevelingen die worden

voorgelegd aan de Regering, de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Plenaire vergadering

De plenaire vergadering bestaat uit 20 leden die door de Regering worden benoemd:

- > 10 leden die de Brusselse instellingen voor universitair en hoger onderwijs vertegenwoordigen (volgens een lijst van de Regering);
- > 10 leden die de werkgevers- en werknemersorganisaties (elk 5) vertegenwoordigen die zetelen in de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Daarnaast zijn volgende personen op de plenaire vergadering aanwezig:

- > één lid zonder deliberatief stemrecht, benoemd door de Minister van Wetenschappelijk Onderzoek;
- > één lid zonder deliberatief stemrecht, benoemd door de Minister van Economie;
- > één waarnemer, facultatief benoemd door de andere Ministers en Staatssecretarissen;
- > één waarnemer, facultatief benoemd door de andere Ministers en Staatssecretarissen.

De leden worden door de Regering benoemd voor een periode van vier jaar. In februari 2017 eindigde het vierde mandaat van de Raad. Na gesprekken met de betrokken partners heeft de Regering op 26 oktober een nieuwe Raad samengesteld. Het mandaat van de huidige Raad eindigt in oktober 2021.

Op 31 december 2019 was de Raad als volgt samengesteld:

Voorzitter:

Daniele Carati

Université Libre de Bruxelles

Vicevoorzitter:

Karen Crabbé

Pharma.be

Leden van het Bureau:

Daniele Carati

Université Libre de Bruxelles

**Jean-Christophe
Renauld**

Université Catholique de Louvain

Karen Crabbé

Pharma.be

Jan Degadt

CSC

Karin Vanderkerken

Vrije Universiteit Brussel

Vertegenwoordigers van de instellingen voor universitair en hoger onderwijs:

Oberdan Leo

Université Libre de Bruxelles

**Jean-Christophe
Renauld**

Université Catholique de Louvain

Danièle Carati

Université Libre de Bruxelles

Michel van Krieken

HELDB Meurice

Emilie Van Haute

Université Libre de Bruxelles

Hugues Dumont

USL-B

Karin Vanderkerken

Vrije Universiteit Brussel

Hélène Lamy

HEVinci

Philippe Claeys

Vrije Universiteit Brussel

Bert De Bisschop

ERA-H

Vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties die zetelen in de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG):

Jean-Claude Praet

CBENM

Karen Crabbé

Pharma.be

Isabel Michiels

Agoria

Frédéric Druck

Essenscia

Antoine Bertrand

UCM

Vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties die zetelen in de ESRBHG:

Adrien Fita-Codina

CGSLB

Thaddée D'Haegeleer

FGTB

Christine Schaut

CSC

Jan Degadt

CSC

Marcelo J. Burda

FGTB

Experten die de centra voor collectief onderzoek in het BHG vertegenwoordigen:

Valérie Pollet

CSTC

Herman Derache

SIRRIS

Waarnemers van de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

Stéphanie Lepczynski

Cabinet Barbara Trachte

Ariane Wautelet

Cabinet Rudy Vervoort

Grégoire Clerfayt

Cabinet Barbara Trachte

Roland Sarton

Cabinet Bernard Clerfayt

Sigrid Callebert

Cabinet Sven Gatz

Sarah Flament

Cabinet Alain Maron

Mathieu Vervoort

Cabinet Nawal Ben Hamou

Anton Houthuys

Cabinet Elke Van den Brandt

Wim Smet

Cabinet Pascal Smet

Het bureau

Het bureau bestaat uit 5 leden, onder wie de voorzitter, 2 leden die zijn voorgedragen door de instellingen voor universitair en hoger onderwijs, een vertegenwoordiger van de werknemersorganisaties en een vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.

Tijdens de vergadering van 18 januari 2018 heeft de plenaire vergadering volgende leden benoemd:

De voorzitter

Daniele Carati

Université Libre de Bruxelles

De vicevoorzitter

Karen Crabbé

Pharma.be

De andere leden van het bureau:

Karin Vanderkerken

Vrije Universiteit Brussel

Jan Degadt

CSC

Jean-Christophe

Renauld

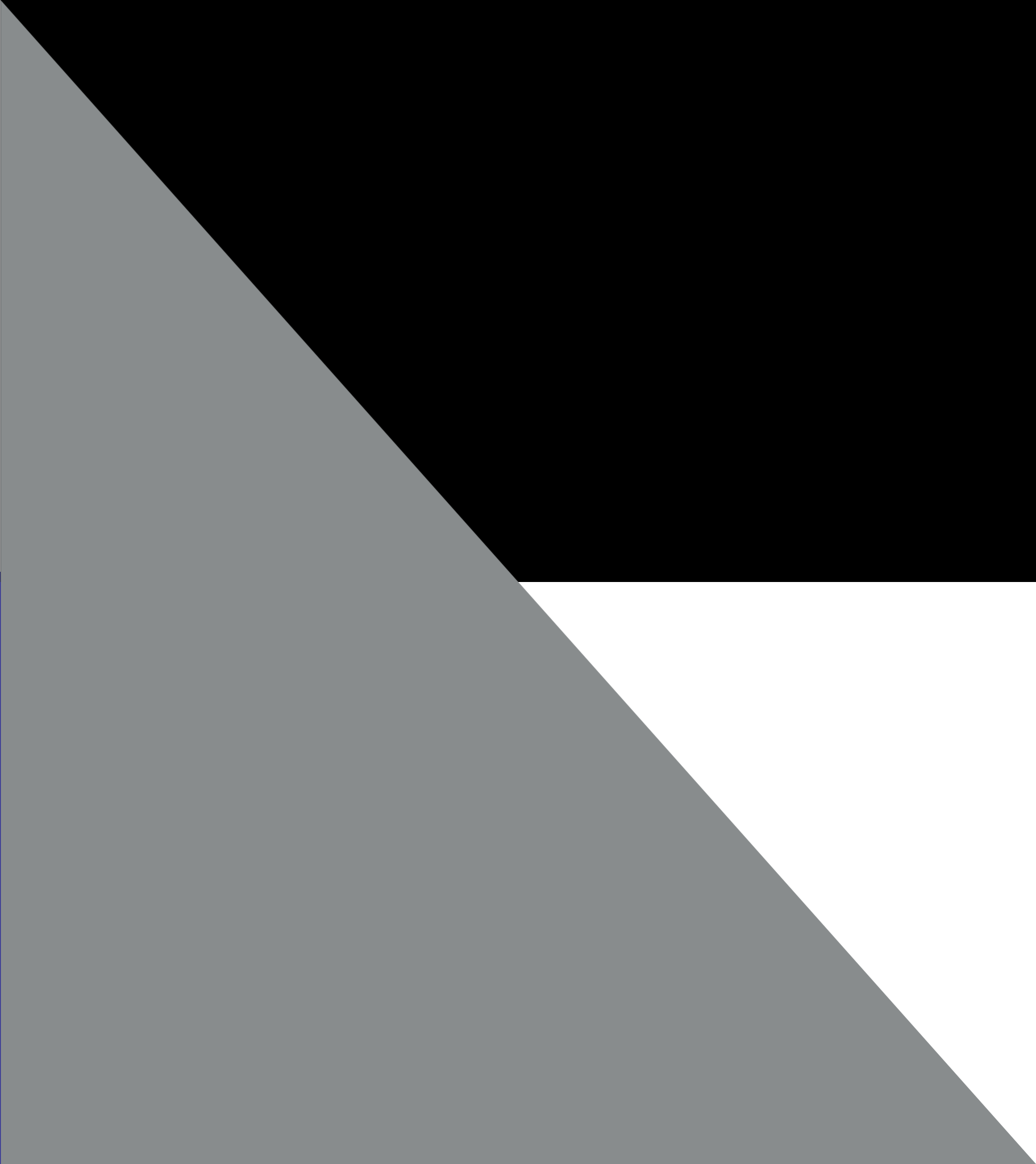
Université Catholique de Louvain

De werkgroepen

De werkgroepen zijn samengesteld uit leden die worden aangesteld door de plenaire vergadering. Ze worden gekozen volgens hun competenties met betrekking tot de materie die zal worden behandeld. Elke werkgroep duidt zijn eigen voorzitter aan en kan externe experts vragen om mee te werken. De duur van de opdracht is in dat geval beperkt tot de expertise waarvoor ze worden benoemd. De conclusies van de werkgroepen worden voorgelegd aan de leden van de plenaire vergadering.

Drie verschillende werkgroepen hebben de activiteiten van de Raad in 2020 begeleid: de werkgroep voor de evaluatie van de OOI-steun voor onderzoeksactoren en de werkgroep voor het EFRO-programma 2021-2027 hebben hun werk afgemaakt. De werkgroep die een advies dient teg even over de Applied PhD (voormalige Doctiris) programma's is nog niet-afgewerkt en wordt verder gezet tijdens 2021.

Activiteiten

1. Evaluatie van de OOI-subsidies voor onderzoeksactoren :

Raad bracht in 2015 een advies uit over de subsidies en budgetten voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie in het Brussels Gewest. In dit advies ging de aandacht vooral uit naar steun voor innovatieve bedrijven en werd een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de verschillende steunmogelijkheden gepresenteerd. Om dit advies te vervolledigen, heeft de Raad via deze werkgroep een soortgelijke analyse uit te voeren voor de steun aan instellingen voor hoger onderwijs (universiteiten en hogescholen) en onderzoekscentra. In dit verslag vindt u het advies van de Raad.

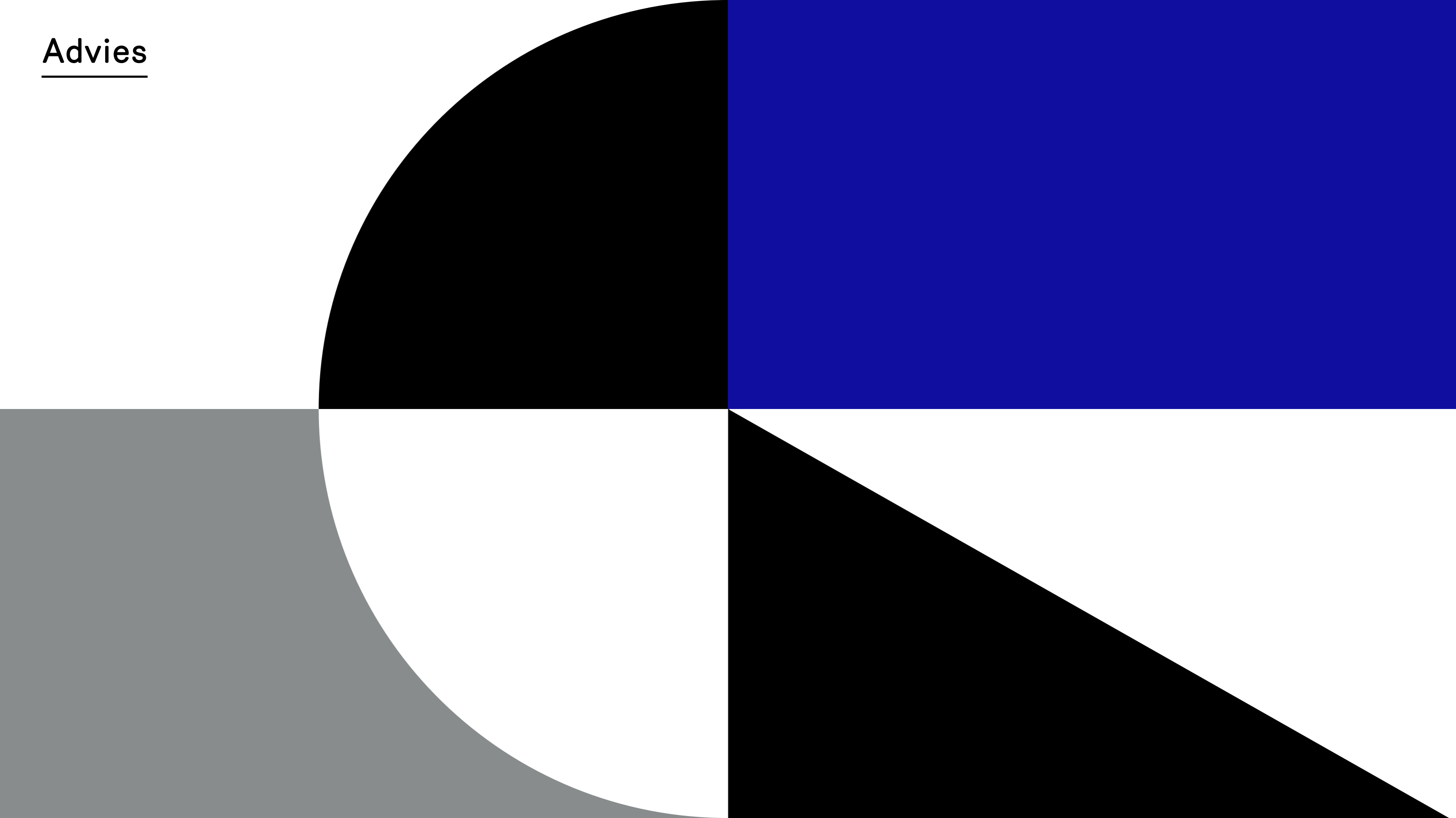
2. EFRO 2021-2027

Met de oprichting van deze werkgroep heeft de Raad de besprekingen over de volgende EFRO-programmering 2021-2027 willen voorbereiden. Deze werkgroep heeft een verkennende nota opgesteld, die u in dit verslag kunt raadplegen.

3. Applied PhD (ex-Doctiris)

De werkgroep die werd opgericht om advies te verlenen over het Applied PhD programma wordt verder gezet tijdens 2021.

Advies

Advies N°52

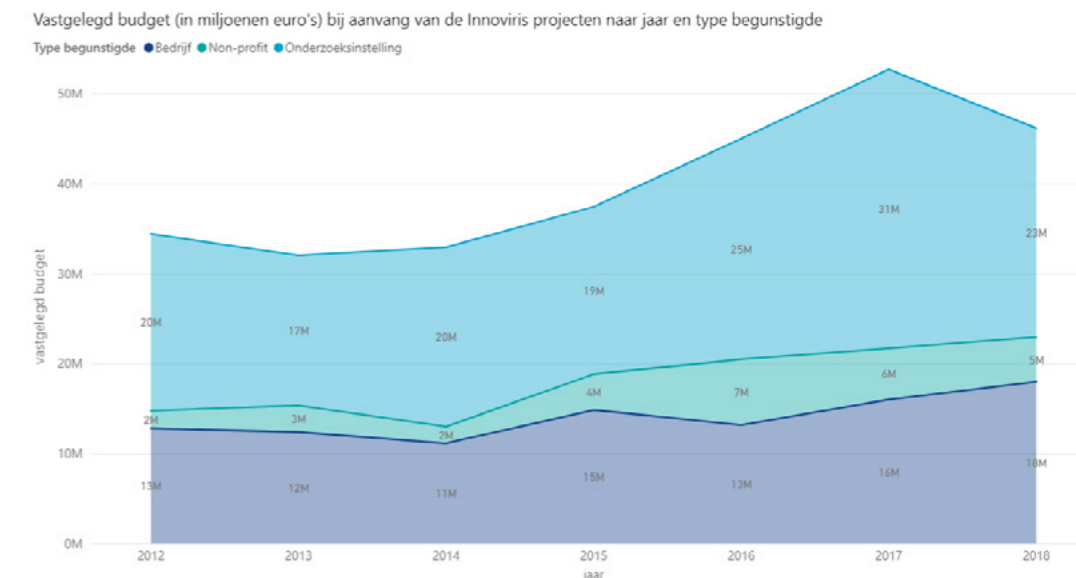
Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Raad voor wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Brusselse regering. Het bestaat uit vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, werkgevers, werknemers en collectieve onderzoekscentra van de regering.

Dit advies werd goedgekeurd op 14 september 2020.

A. Situering

In 2015 bracht de Raad een advies uit over de onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatiesteun (OOI) ten behoeve van bedrijven en de daarvoor bestemde budgetten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - BHG (Advies nr. 46).¹ Het advies dat U hier leest weerspiegelt de wens van de Raad om ook met betrekking tot de steun aan instellingen voor hoger onderwijs (universiteiten en hogescholen) en onderzoekscentra (WTCB en Sirris) de nodige aanbevelingen te formuleren. INNOVIRIS heeft als opdracht de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek en innovatie in Brussel. Figuur 1 toont de verdeling van het budget tussen ondernemingen, non-profit organisaties en onderzoeksinstellingen voor de jaren 2012-2018.

Figuur 1: Verdeling budget voor de jaren 2012 tot en met 2018 tussen verschillende types actoren: ondernemingen (donkerblauw) non-profit en publieke instellingen (groen), en onderzoeksinstellingen (lichtblauw) (bron: INNOVIRIS)

Het jaarbudget voor nieuwe projecten nam de afgelopen jaren sterk toe: van 34,5 miljoen euro in 2012 tot 52,7 miljoen in 2017 en een daling naar 46,2 miljoen euro in 2018. De budgetten toegekend aan onderzoeksinstellingen (instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra) zijn systematisch hoger door het hoger interventiepercentage (100%) dan bij bedrijven. In 2018 werd zo ongeveer 50% van de middelen toegekend aan onderzoeksinstellingen, ruwweg 40% aan bedrijven en 10% aan non-profit en publieke instellingen. Doorheen de jaren zien we een toename in de budgetten voor non-profit en publieke instellingen, mede onder invloed van een steeds toenemende inclusie van deze actoren in maatschappelijk georiënteerde programma's zoals Co-Creation. In 2012 bedroeg het budget toegekend aan deze instellingen nog ongeveer 5% van het totaalbudget, daar waar het in 2016 al om 15% ging, met een daling naar 10% in 2018. De daling in

¹ https://innoviris.brussels/sites/default/files/documents/rwb_advies_46.pdf

Advies N°52

Memorandum van de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2018 had weliswaar een significante negatieve impact op de inkomsten van de onderzoeksinstituten doordat bepaalde financieringsprogramma's van INNOVIRIS on hold gezet werden. Het is essentieel voor de financiering en de ondersteuning van OOI in het BHG om continuïteit en stabiliteit te garanderen. In het licht van de huidige Covid-crisis en de reeds zichtbare impact op de economie en de samenleving in zijn geheel, is investering in innovatie en onderzoek (conform de 3% norm) meer dan cruciaal voor de heropbouw.

B. Belang van instellingen voor hoger onderwijs en collectieve onderzoekscentra

Universiteiten, hogescholen en onderzoekscentra spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van onderzoek en innovatie in het BHG. Het Brussels OOI-ecosysteem is een sterk ontwikkelde hub van menselijk kapitaal in België. En dit voornamelijk omwille van het grote aantal universiteiten en hogescholen op Brussels grondgebied. De tweejaarlijkse O&O-survey geeft aan dat in het Brussels Gewest in verhouding tot de totale tewerkstelling, in 2015 ongeveer 1,8% tewerkgesteld was binnen O&O. Met 4267 doctorandi ingeschreven aan universiteiten

in Brussel, werkt één kwart van alle in België ingeschreven doctoraatsstudenten binnen het gewest². Deze groep is een rijke bron van human capital voor het versterken van het OOI landschap in het BHG.

Innovatie is van oudsher belangrijk voor het Gewest, maar de valorisatie van verworven kennis is minstens zo belangrijk. Om deze reden is het van essentieel belang om de samenwerking tussen bedrijven, instellingen voor hoger onderwijs, onderzoekscentra, de non-profit sector, overheden en burgers te blijven ondersteunen. INNOVIRIS engageert zich daarom tot een sterke nadruk op samenwerking tussen de diverse innovatie actoren, technologie- en kennisoverdracht en dit via programma's zoals *Joint R&D Project Call*, *Experimental Platforms*, *Innovation Vouchers*, *Applied PhD*, en *Bruseed* (in samenwerking met Finance.Brussels). Het BHG staat voor een aantal belangrijke maatschappelijke kwesties en strategische uitdagingen op het gebied van klimaat, gezondheid(-zorg), energie, AI, mobiliteit en de strijd tegen armoede en geografische ongelijkheden, waarbij ook voor de kennisinstellingen een belangrijke rol is weggelegd. Dit is de bestaansreden voor programma's zoals *Co-creation*, *Prospective Research*, *Applied PhD* en *Research Platforms*. Naast de collaboratie tussen Brusselse onderzoekscentra, draagt INNOVIRIS ook bij tot samenwerking tussen onderzoekscentra overheen de verschillende gemeenschappen en gewesten, en dit bv. via het interdisciplinair coöperatief onderzoeksprogramma ICON (Vlaams Gewest) en de competitiviteitspolen (Waals Gewest).

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

C. Studie betreffende de OOI steun aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra

Ter voorbereiding van dit advies lanceerde de Raad in november 2018 een openbare aanbesteding voor het uitvoeren van een studie over de financieringsprogramma's voor onderzoek en innovatie aan instellingen van hoger onderwijs en onderzoekscentra in het BHG. Het onderzoek, uitgevoerd door MesyDel, liep in de periode april-juni 2019, en verliep in twee stappen, met name, een online enquête gevolgd door twee verdiepende focusgroepen. Zowel in de enquête als focusgroepen lag de focus op volgende thema's: (i) de kennis van de INNOVIRIS programma's, (ii) de beschikbaarheid van concrete informatie over de programma's, (iii) het voorbereiden en indienen van projecten, (iv) de uitvoering van projecten en (v) de impact van projecten. De onderzoekspopulatie omvatte vroegere en huidige begunstigden van INNOVIRIS (gefinancierd tussen 2012 en 2018), alsook potentieel toekomstige begunstigden. In totaal werden in de studie

814 personen bereikt, waarvan 432 personen de enquête invulden. Dit komt neer op een responsgraad van 53%. Het merendeel van de respondenten betreft (assisterend) academisch personeel en doctoraatshouders. Een minderheid betreft administratief, technisch en ander personeel.

De knelpunten die uit de studie van MesyDel naar voren komen (bv. timing van calls, evaluatieprocedures, administratieve taakbelasting, nood aan harmonisatie en synergiën tussen verschillende financieringsprogramma's) kunnen geremedieerd worden door het uitwerken van een lange termijn visie en meerjarenplanning (incl. begroting) om deze visie in praktijk te realiseren. De uitwerking hiervan is een sleutelaspect voor het uitspelen van de troeven van het wetenschappelijk ecosysteem van het BHG, en laat ons tegelijk ook toe om tegemoet te komen aan de vele uitdagingen waar het BHG mee kampt. In dit advies geven we enkele concrete voorstellen. We focussen hierbij op de rol van INNOVIRIS.³

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

D. Advies van de RWB^{BHG}

1. Een meer-jaren budgettaire planning

De strategische assen van het Gewestelijk Innovatieplan (GIP) worden door INNOVIRIS gebruikt om de krijtlijnen te bepalen van de verschillende oproepen. Voor onderzoeksactoren gebeurt de financiering van innovatieve projecten doorgaans via projectoproepen en dus niet via een doorlopend toegankelijk programma. Sommige van deze oproepen zijn niet-thematisch: *Experimental platforms, Co-creation, Proof of Concept, Spin-off, Applied PhD*. INNOVIRIS biedt momenteel drie thematische instrumenten aan: *Prospective Research, Research Platforms en de Joint R&D Project Call*. Deze programma's zijn gericht op de maatschappelijke en economische valorisatie op middellange en lange termijn. Voor het bepalen van de thema's van deze oproepen wordt een brede raadpleging van de belanghebbenden in het Gewest uitgevoerd, waarbij ook onderzoeksinstellingen worden geconsulteerd. Deze consultatie is uiterst belangrijk voor zowel de onderzoeksinstellingen als het Gewest, aangezien thema's afgestemd kunnen worden op de aanwezige expertise. Wat ervoor zorgt dat het aanwezige OOI potentieel maximaal gevaloriseerd kan worden naar de behoeften van bedrijven, middenveld organisaties en overheidsinstellingen. Tot op heden liet een langetermijnplanning van de lancering van projectoproepen en de bijhorende thema's op zich wachten. Dit vindt deels een oorzaak in het feit dat de budgettaire planning op gewestelijk niveau tot

nog toe op jaarbasis gebeurde, wat voor INNOVIRIS onvoldoende garanties biedt op de haalbaarheid van de oproeplancering op middellange en lange termijn.

Het hebben van een meer-jaren budgettaire planning kan een positief effect hebben op de participatiemogelijkheden van onderzoekscentra aan OOI programma's en maakt mogelijk dat INNOVIRIS in haar financieringsprogramma's een vaste tijdslijn met lange termijn themabepalingen en/of oproepmodaliteiten kan hanteren. Dat is dan weer gunstig voor het vormen van sterke en duurzame thema- en domeinspecifieke consortia. Het laat ook onderzoekers toe hun academische carrièrepaden en onderzoeksprojecten beter uit te tekenen. Wat uiteindelijk uitmondt in sterkere onderzoeksprojecten met een groter innovatiepotentieel. Deze meerjarenplanning zal ook een gunstig effect hebben op de operationele uitvoering van lopende projecten, en dit door de vereenvoudiging van de interne administratieve werking van INNOVIRIS enerzijds, alsook het vereenvoudigen administratieve en financiële rapporteringsprocedures voor begunstigden anderzijds. Tenslotte kan een meer-jaren planning INNOVIRIS toelaten om zich als organisatie meer mission-oriented te ontwikkelen en synergiën tussen de diverse programmalijnen te verhogen. Hierbij blijft het belangrijk dat INNOVIRIS met haar instrumenten op een flexibele wijze kan inspelen op nieuwe noden waarmee het BHG geconfronteerd wordt. De RWB adviseert aldus om de programmafinanciering te organiseren volgens een meerjarenplan met bijhorende meerjarenbegroting.

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2. Drempels verlagen ten aanzien van participatie in OOI programma's

Betreffende drempels t.a.v. participatie van onderzoekscentra in OOI programma's kunnen we twee grote thema's van elkaar onderscheiden, met name: informatieverstrekking (pre-applicatiefase) en het aanvragen van financiering (applicatiefase).

2.1 Informatieverstrekking (pre-applicatiefase)

Op basis van de bevraging van Mesydel en de substantiële participatie aan de programmafinanciering van de voorbije jaren, kunnen we aannemen dat INNOVIRIS vrij bekend is bij onderzoekers uit de kennisinstellingen en gespecialiseerde onderzoekscentra in het BHG. De bevraging geeft aan dat respondenten die vertrouwd zijn met de financieringsmogelijkheden van INNOVIRIS, de beschikbare informatie duidelijk vinden, en ook grotendeels tevreden zijn met de dienstverlening van INNOVIRIS. Vooral de flexibiliteit wordt hierbij gewaardeerd. Niettegenstaande de bekendheid, pleiten we voor een blijvende inzet op de bekendmaking van de verschillende programma's, met volgende aandachtspunten:

- > De nood aan bredere, call-overschrijdende **thematische netwerkevents** rond bepaalde beleidsspeerpunten (bv. op basis van de Sustainable Development Goals) waarvoor vanuit verschillende financieringsprogramma's complementaire financiering voorzien kan worden.

- > Het ontwikkelen van een webpagina met een **overzicht van lopende en afgeronde projecten** zodat bedrijven, non-profit organisaties en onderzoekscentra van elkaars activiteiten op de hoogte zijn. In deze communicatie moet specifieke aandacht zijn voor de gerealiseerde impact van de verschillende financieringsprogramma's en de ondersteunde projecten, rekening houdende met het feit dat impact zich pas vaak geruime tijd na de afloop van een project stelt en niet steeds makkelijk meetbaar is.
- > Doordat noch de slaagkans van vorige edities, noch het totale beschikbare budget voor bepaalde calls vooraf gekend is, kan het moeilijk zijn om collega's te motiveren voor de uitwerking van een projectvoorstel. Voor elke oproep moet **systematisch** meer **informatie** geboden worden via de INNOVIRIS website.
- > Investeren in kwalitatief sterkere **meertalige dienstverlening** en informatieverstrekking. Op dit vlak is er immers nog steeds ruimte voor verbetering bij INNOVIRIS. De kwaliteit en (onmiddellijke) beschikbaarheid van de Nederlandstalige dienstverlening en informatieverstrekking kan nog verder geoptimaliseerd worden. Het is eveneens aangewezen om ook Engelstalige informatieverstrekking en templates te voorzien aangezien heel wat onderzoekers van de hoger onderwijsinstellingen in het BHG noch Frans- of Nederlandstalig zijn.
- > Hanteer een **vaste kalender** voor de verschillende programma's. Deze tijdslijn is bij voorkeur afgestemd op het academiejaar en raadpleegbaar via de

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

website. De tijdslijn voor de lancering van de calls is niet steeds vooraf bekend en kan ook jaarlijks variëren. Veel voorkomende hindernissen voor onderzoekers zijn hierbij: te weinig tijd om het voorstel grondig uit te werken, de indiendatum valt op een moeilijke dag (bv. zondag 5 januari) en een lange doorlooptijd tussen indiening en start van een project. Bovendien zijn de laatste jaren enkele nieuwe programma's in het leven geroepen. Dit alles maakt het moeilijk voor onderzoekscentra om planmatig te anticiperen op calls en hier vooraf voldoende voorbereidingstijd te voorzien. Eén van de meest vermelde drempels uit de bevraging van Mesydel is het gebrek aan arbeidstijd om projectvoorstellen uit te werken. Concreet adviseert de RWB dat de calls via een vaste kalender gelanceerd worden en dat deze tijdslijn ook jaar na jaar dezelfde blijft. Nieuwe calls dienen ruimer op voorhand gecommuniceerd te worden waarbij deadlines vallen op een redelijke datum die rekening houdt met verloven en feestdagen. Op die manier kunnen onderzoekers niet enkel een lange termijn strategie ontwikkelen, maar bovendien een betekenisvol voortraject afleggen met mogelijke partnerorganisaties.

2.2. Aanvragen van financiering (applicatiefase)

Betreffende het optimaliseren van de applicatiefase formuleert de raad volgende aandachtspunten:

- Het verzamelen van de benodigde **administratieve documentatie** bij indiening en het bezorgen van

verschillende rapporteringsdocumenten tijdens de loop van het project, wordt als bijzonder tijdrovend ervaren. Zowel door de onderzoekers als hun administraties. Ook het verzamelen van de vereiste handtekeningen van de partners op verschillende documenten in de pre-applicatie fase is een belasting voor de Brusselse partnerorganisaties. Bijkomend is de verplichte papieren 'hard-copy' een onnodige procedure. INNOVIRIS test voor het ogenblik een digitaal platform uit, waarmee dit administratieve proces een stuk efficiënter gemaakt kan worden. De RWB juicht deze ontwikkeling toe.

- Door de veelheid aan calls en programma's is het voor sommige onderzoekers moeilijk in te schatten binnen welk programma een project-idee het beste past. De RWB adviseert om een **overzicht van alle financieringsprogramma's** op de website te plaatsen en hierbij te verwijzen naar intermediaire organisaties zoals technology/knowledge transfer offices (T/KTO's en Synhera, die de onderzoekers gericht kunnen informeren en ondersteunen.
- Doordat bepaalde thema-gestuurde calls jaarlijks wijzigen qua thema kunnen projectideeën en -voorstellen die voor een bepaalde call niet weerhouden werden, bij een volgende editie niet opnieuw ingediend worden. Goede projectideeën hebben doorgaans tijd nodig hebben om zich door te ontwikkelen. De RWB vraagt om te onderzoeken of hoog gerangschikte niet-geselecteerde **projecten bij een volgende call in een herwerkte vorm kunnen ingediend worden** (bv. via een seal of excellence). Hierdoor krijgen onderzoekers en diens partners de ruimte om deze voorstellen en ideeën

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

te herwerken of verder uit te werken (o.a. op basis van de feedback bij niet-selectie). Aanvullend dient verkend te worden op welke wijze hoog kwalitatieve projectvoorstellen die thematisch 'buiten scope' zijn, maar wel binnen de beleidsprioriteiten van het BHG passen en inspelen op een actuele nood, toch kunnen ingediend worden.

- Het vinden van **geschikte projectpartners** (i.e. peter/meter) in BHG is een vaak genoemde drempel. INNOVIRIS organiseert reeds netwerkevents voor de lancering van de meeste calls. Het lijkt zeker aangeraden om hier, samen met de technology/knowledge transfer offices (T/KTO's), de kennisinstellingen en centrale onderzoeksdiensten (R&D), verder op in te zetten. Daarbovenop is het raadzaam om deze dienstverlening ook online te voorzien via een applicatie op de website, waarmee onderzoekers een database kunnen raadplegen die een overzicht biedt van ondernemingen, overheidsorganisaties, social- en non-profit organisaties uit het BHG.

3. Operationele uitvoering van lopende projecten optimaliseren

De studie van Mesydel toont aan dat over het algemeen onderzoekers tevreden zijn over de financieringsmogelijkheden voor onderzoek binnen het BHG. Toch werden in het rapport enkele zaken aangestipt die de operationele uitvoering van de projecten bemoeilijken. Hierbij is het belangrijk op te merken dat deze elementen een negatieve impact kunnen hebben op niet enkel het onderzoek, maar

evenzeer het maatschappelijk valorisatiepotentieel. Het gaat in hoofdzaak over administratieve zaken met betrekking tot personeelsaangelegenheden (bv. aanstellen van onderzoekers), budget-gerelateerde struikelblokken (contract-hernieuwingen) en tussentijdse **evaluatieprocedures**. Het optimaliseren van zulke operationele projectgebonden processen (bv. administratie, evaluatie) leidt tot meer impactvolle projecten. De raad formuleert volgende aandachtspunten:

- Betreffende de evaluatieprocedures is meer transparantie gewenst over de gehanteerde criteria (bv. scoringgrids) en de werkwijze. De rol van de wetenschappelijke adviseurs in de beoordeling (zowel selectie als tussentijdse evaluatie) is niet steeds duidelijk. Alsook niet de wijze waarop externe juryleden geselecteerd worden en aan welke regels deze juryleden onderworpen zijn, behoeft meer duidelijkheid. In het kader van een open science filosofie stellen we ook voor om de pool van reviewers/experts per programma jaarlijks te communiceren.
- Een bijkomend aandachtspunt betreft de **harmonisatie van operationele procedures overheen de verschillende programma's**. In de studie van MesyDel kwam immers naar voren dat hier tussen programma's nogal wat verschillen in kunnen zijn. De RWB onderschrijft de suggestie uit de studie om te komen tot een implementatie van standaard gebruiksvriendelijke administratieve en financiële rapportage-instrumenten en richtlijnen, met standaard sjablonen voor contracten en budgettaire verslagen. De administratieve belasting bij de rapportages en follow-up verslagen kan vereenvoudigd worden door een rationalisering van procedures.

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- Flexibiliteit is noodzakelijk met betrekking tot de timing van het project en het **aanstellen/vervangen** van **onderzoekspersoneel**. Het is nu eenmaal een realiteit dat onderzoekspersoneel een dynamische en hypermobile workforce is, en de regelgevende kaders de nodige vrijheidsgraden dienen te bieden met betrekking tot de start en begindatum van het project, alsook het aanwenden van budgetten zowel tijdens het project als na de formele contractuele einddatum. Het moet bijkomend mogelijk zijn om tot een bepaald percentage (bv. 20%) tussen verschillende budgettaire categorieën te schuiven. Aangezien een begroting nooit muurvast ligt, moeten begunstigden een nieuwe begroting kunnen maken met een minimale administratieve last.
- Specifiek voor hogescholen is het een beperking dat statutaire lectoren/docenten niet ingezet kunnen worden op de beschikbare projectbudgetten. Dit zijn doorgaans nochtans de medewerkers met de meeste expertise, ervaring en het meest uitgebreide netwerk binnen een bepaald domein. Het deels wel **toelaten van statutaire personeelskosten op projectmiddelen**, zou het personeels-administratief eenvoudiger maken voor de hogescholen en zou bovendien ook de kwaliteit van de projectuitvoering ten goede komen, omdat hier dan meer ervaren medewerkers voor ingezet zouden kunnen worden. In valorisatiebudgetten zou het bijkomend mogelijk moeten zijn om specifieke onkosten van promotoren deels te vergoeden, gezien zij vaak de eerste aanspreekpersoon zijn in valorisatietrajecten.
- Projectvoorstellen bevinden zich op verschillende niveaus betreffende social en/of technological

readiness level (SRL/TRL). Hetzelfde geldt voor projectresultaten. Vaak is het sterk aangewezen om aan de uitkomsten van afgeronde projecten een verder traject te koppelen (bv. van proof-of-principle naar proof-of-concept, van proof-of-concept naar disseminatie of kennistransfer, enz.) Er moeten via de financieringsprogramma's meer mogelijkheden gecreëerd worden voor opeenvolgende ondersteuning via verschillende programma's om financieringstrajecten te creëren. De RWB pleit er voor om meer transversale synergie tussen de verschillende financieringsprogramma's beter te communiceren waar deze reeds mogelijk zijn en te creëren waar nodig, met als finaliteit de **onderlinge complementariteit van de verschillende programma's** te versterken.

4. Maatschappelijke en economische impact verhogen van lopende projecten

Economische en maatschappelijke impact zijn cruciaal bij het evalueren van het belang van innovatieprojecten. Effecten zijn soms pas echt zichtbaar op de lange termijn en er zijn vaak specifieke inspanningen nodig voor het vertalen van onderzoeksresultaten naar bruikbare processen of technologieën.

Het ontwikkelen van een reeks intelligente indicatoren die de relevantie van de projecten, de samenwerking met de verschillende actoren en het effect van de resultaten zichtbaar kunnen maken moet verder onderzocht worden. Immers, slechte of slecht gekozen indicatoren zullen tot weinig zinvolle evaluaties leiden. We pleiten voor een harmonisering van het bestaande evaluatiekader en

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

bijhorende indicatoren, gericht op zowel maatschappelijke en economische valorisatie, en hierbij verder te bouwen op wat reeds elders bestaat. Hierbij kan ingezet worden op programma transversale, alsook programma specifiek indicatoren. Bij het bepalen en hanteren van zulke indicatoren moet echter rekening gehouden worden met de verschillen tussen de programma's. Het hanteren en rapporteren van indicatoren mag echter **geen bijkomende belasting** genereren voor de onderzoekers, en moet de uitvoering van het project versterken.

Wij stellen voor om vanaf het begin van het project een traject te integreren dat het mogelijk maakt om de verkregen resultaten te valoriseren, hetzij door het opzetten van een nieuw fundamenteel onderzoeksproject, of door een Co-creation type project waarbij een industriële partner de resultaten zal gebruiken en valoriseren, of eenvoudigweg door de exploitatie van de resultaten van een bedrijf toe te staan via de octrooien. De wijze waarop uiteindelijk na afloop van het project de valorisatie zal gebeuren, kan echter daarvan nog verschillen omdat nieuwe inzichten tijdens de uitvoering van het project verworven kunnen worden. Daarnaast lijkt het ons belangrijk om de valorisatie van de resultaten te meten aan de hand van het aantal gecreëerde spin-offs, dit zal ons in staat stellen om de marktbelangstelling van wat ontwikkeld is te meten.

In elk geval zijn wij van mening dat het aangewezen is om deze indicatoren in de loop van de tijd te evalueren, rekening houdend met het feit dat de impact van onderzoeksresultaten niet noodzakelijkerwijs direct na afloop van het project tot stand komen. Een evaluatie op verschillende tijdstippen zou geschikt zijn om een reëel effect te meten. INNOVIRIS zal hiertoe een

systeem moeten ontwikkelen, wil zij dit systematisch in kaart kunnen brengen. Om de kennisoverdracht in de verschillende projecten te optimaliseren, is de communicatie tussen bedrijven, publieke instellingen en non-profit organisaties enerzijds en onderzoeksorganisaties anderzijds ons cruciaal en moet deze geoptimaliseerd worden, of het nu gaat om de betrokkenheid vanaf het begin van de projecten (gebruikerscomité) of wanneer de resultaten van de projecten bekend zijn (online database, promotie via sociale netwerken, ...). De meetings met het Brussels Parlement die INNOVIRIS in 2019 organiseerde in kader van het Prospective Research programma kunnen hierbij als good practice beschouwd worden.

5. Mobiliteit stimuleren tussen academie, ondernemingen, overheid en middenveld

Een goede overdracht en goede communicatie vraagt ook een betere kwaliteit van de uitwisselingen tussen de academische en de niet-academische wereld. Werelden die niet altijd dezelfde taal spreken. Kennisoverdracht wordt reeds begeleid door intermediaire organisaties zoals de K/TTO's. Ook de cellen Wetenschapscommunicatie 'vertalen' onderzoek zodat het toegankelijk wordt voor een breder publiek. Bijkomend kan de piste verkend worden om binnen de scope van gefinancierde projecten onderzoekers toe te staan een opleiding in economische valorisatie en communicatie te laten volgen. Een hoge zichtbaarheid van de onderzoeksresultaten stelt andere actoren in staat om mogelijke partnerschappen en win-win situaties beter te begrijpen of te identificeren.

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Om de valorisatie-opportunities en de doorstroom van de ontwikkelde kennis en instrumenten naar het Brusselse werkveld te optimaliseren, is het van cruciaal belang dat zoveel mogelijk van het gevoerde onderzoek in nauwe collaboratie met het werkveld wordt gevoerd en dat Brusselse werkveldpartners in verschillende stadia van de projecten worden betrokken, niet louter op het einde in de disseminatiefase. In een aantal financieringsprogramma's, zoals Co-Creation, Joint R&D call, Research Platforms en Applied PhD, wordt hier reeds sterk op ingezet. Van deze programma's is bij Applied PhD een effectieve detachering van de onderzoeker mogelijk, en dit in het kader van een doctoraatsthesis. De RWB beveelt aan om uitwisselingen in verschillende vormen verder uit te breiden, ook voor niet-doctorandi, zoals jonge post-docs en hogeschool-onderzoekers.

Het Applied PhD programma blijft een belangrijk en populair instrument. In 2019, de eerste editie van het vernieuwde programma dat vanaf dan ook open stond voor publieke instellingen en non-profit actoren, werden 20 aanvragen ingediend waarvan 6 een publieke instelling en 14 een profit-onderneming als partner-entiteit hadden. Voor de 2020 editie kwamen 27 aanvragen binnen van onderzoeksinstellingen, met als partner entiteiten 14 keer een publieke instelling (in 13 gevallen een gewestelijke) en 12 profit-ondernemingen en 1 non-profit onderneming. Echter om de impact van dit programma te verhogen dienen de behoeften van het bedrijfsleven en het middenveld expliciet in rekening gebracht te worden, en afgestemd te worden met de academische eisen ten aanzien van een PhD programma. Cruciaal hierbij is het hebben van inzicht in de behoeften van het bedrijfsleven en het middenveld ten aanzien van onderzoek en samenwerking met academische partners,

waaronder doctorandi. Hierbij kunnen we verwijzen naar een recent rapport uit 2020 getiteld "Education-job match among PhD holders in the Federation Wallonia-Brussels" van het Observatoire de la recherche et des carrières scientifiques (FNRS)⁴.

6. Jong onderzoekstalent ondersteunen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bruist van jong onderzoekstalent. Meer dan de helft van de actieve bevolking behaalde een universitair diploma of is actief in het domein van wetenschappen en technologie⁵. Echter, de academische wereld is hypercompetitief en vooral junior onderzoekers worstelen om (inter-) nationale competitieve financiering te bemachtigen (bv. FWO/FNRS, BELSPO, EU/ERC). Het Applied PhD programma (voormalig Doctiris) van INNOVIRIS biedt master-studenten die een PhD met een economische en/of maatschappelijke impact ambiëren hiertoe de mogelijkheid. Het BHG kan een unieke rol spelen door een aansluitend programma te ontwikkelen waarbij jonge PostDocs (PhD recent behaald) nieuwe mogelijkheden geboden wordt om persoonsgebonden financiering aan te vragen om de valorisatie van het onderzoek uit te werken, waarbij het accent bv. kan liggen op het ontwikkelen en zich eigen maken van nieuwe (onderzoeks-)technieken en methoden, alsook het binnenbrengen van nieuwe kennis binnen het eco-systeem van het BHG.

We stellen hierbij voor om het Brains-back-to-Brussels programma (voormalige ATTRACT) te heroriënteren in functie van het behouden van jonge onderzoek profielen.

⁴ Zie http://www.observatoire.frs-fnrs.be/docs/REPORT_EMPLOYMENT_Vol2_ENG.pdf
⁵ Bron: Eurostat - <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/data/database>.

Advies N°52

Betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan instellingen voor hoger onderwijs en onderzoekscentra in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Dit programma kan tevens ook samenwerkingen en nieuwe synergiën tussen kennisinstellingen binnen het BHG alsook tussen de verschillende programma's van INNOVIRIS bevorderen. Dit zal niet enkel bijdragen tot het versterken van het middenmanagement van onderzoeksgroepen actief binnen het BHG, maar tevens kan hierbij een concurrentieel voordeel bekomen worden voor de Brusselse kennisinstellingen. We vragen om een high-level werkgroep op te richten om vorm te geven aan dit nieuwe programma.

Samenvattend adviseert de Raad:

1. Maak betreffende de financiering en ondersteuning van onderzoek, ontwikkeling en innovatie in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest een meer-jaren budgettaire planning.
2. Verlaag de participatiedrempels door te investeren in de administratieve vereenvoudiging van indienmodaliteiten, het verkorten van selectieprocedures, het hanteren van vaste tijdlijnen, een sterkere meertalige dienstverlening, het organiseren van thematische netwerkevents en het bieden van systematisch informatie betreffende de verschillende INNOVIRIS programma's.
3. Voer een optimalisatie en harmonisatie door van de operationele processen, met specifieke aandacht voor de selectie- en evaluatieprocedures, budgettaire richtlijnen en een rationalisering van de workflow tussen INNOVIRIS en het bevoegde kabinet.
4. Evalueer op welke wijze het valorisatiepotentieel en de impact de bestaande programma's en gefinancierde projecten verhoogd kan worden.
5. Breid de mogelijkheden uit binnen de bestaande programma's voor het stimuleren van mobiliteit tussen academie, ondernemingen, overheid en middenveld.
6. Richt een high-level taskforce op om het Brains-back-to-Brussels (voormalige ATTRACT) te heroriënteren naar een programma voor jonge Postdoc onderzoekers en lectoren.

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

De Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWBBHG) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Brusselse regering. Deze raad bestaat uit vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, werkgevers, werknemers en centra voor collectief onderzoek van de regering.

A. Context

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) heeft als doel de economische, sociale en territoriale verschillen binnen de 28 lidstaten van de Europese Unie te beperken. Het EFRO-reglement stelt "programmeringsperiodes" van zeven jaar vast om de projecten in de verschillende Europese regio's te realiseren (plus twee of drie jaar om de projecten indien nodig af te werken).

De investeringen van de EU tijdens de periode 2021-2027 staan in het teken van vijf hoofddoelstellingen:

1. een **slimmer Europa**, door middel van innovatie, digitalisering, economische transformatie en ondersteuning voor kleine en middelgrote ondernemingen;
2. een **groener, koolstofvrij Europa**, waar de Overeenkomst van Parijs wordt uitgevoerd en waar in energietransitie, hernieuwbare energiebronnen

en de strijd tegen klimaatverandering wordt geïnvesteerd;

3. een **beter verbonden Europa**, met strategische transport- en digitale netwerken;
4. en **socialer Europa**, waarin resultaten worden geboekt met betrekking tot de Europese pijler van sociale rechten, en waarin kwalitatief hoogstaand werk, onderwijs, vaardigheden, sociale inclusie en gelijke toegang tot gezondheidszorg worden ondersteund;
5. een **Europa dat dichterbij de burger staat** door ondersteuning van lokaal geleide ontwikkelingsstrategieën en duurzame stedelijke ontwikkeling in de gehele EU.

Op 25 juni 2020 bereikte de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een akkoord over de **Strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**. Deze nota geeft richting aan het gebruik van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) voor de periode 2021 tot 2027, met het oog op de opmaak van een Operationeel Programma voor Brussel, een onmisbaar referentiedocument voor de ondersteuning door voornoemd fonds van de acties die op het grondgebied worden ondernomen.

De investeringsstrategie van de Europese fondsen beschrijft de specifieke doelstellingen die de regering moet uitwerken en stelt tevens de verdeling van de middelen, in percentage, vast tussen deze doelstellingen. Overeenkomstig de Europese regels volgt de oriëntering door het Brussels gewest het principe van concentratie

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

per thema, dat bepaalt dat 85% van de EFRO-middelen naar de eerste twee strategische doelstellingen gaat alsook dat ten minste 30% van de middelen van het Fonds wordt bestemd voor strategische doelstelling 2.

Naast de selectie van de specifieke doelstellingen en een verdeling van de middelen ontwikkelt de nota (in punt 4 van elke strategische doelstelling) "voor elke geselecteerde specifieke doelstelling geïdentificeerde prioriteiten" die het referentiekader vormen voor de uitwerking van een operationeel programma.

In de huidige fase heeft de regering verschillende actoren en besturen geraadpleegd in verband met de technische rol die zij op zich kan nemen in het kader van de opmaak van dit programma door de directie EFRO van de GOB. Het is in dit kader dat de Raad voor Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWBBHG) het verzoek heeft ontvangen om een advies te verlenen met betrekking tot de nota.

Na afloop van deze overlegronde zal een gestructureerd programma worden uitgewerkt dat vervolgens het voorwerp zal zijn van een milieueffectenrapport en een openbaar onderzoek (op basis van een milieueffectenrapport) alsook van een raadpleging van de adviesinstanties. Vervolgens zal het ontwerpprogramma worden voorgesteld aan de Europese Commissie zodat er voor het einde van het jaar 2021 nieuwe projectoproepen kunnen worden gelanceerd.

2.1. Algemene opmerkingen

2.1.1. Gewestelijke diagnose

Sommige gegevens die het OOI-financieringslandschap in het Brussels gewest bepalen, zijn niet recent en laten dan ook niet toe een actuele tendens te ontwaren. Bovendien worden sommige gewestelijke gegevens niet vergeleken met de gegevens van de andere entiteiten, wat een goede lezing ervan verhindert.

2.1.2. Synergie met het RIS3 en het Gewestelijk Innovatieplan (GIP)

Daar de ontwikkeling van de nieuwe strategie inzake slimme specialisatie (RIS3) en het nieuwe gewestelijk innovatieplan parallel plaatsvinden met de redactie van het operationeel EFRO-plan, vraagt de RWB toe te zien op de goede verwevenheid tussen beide strategieën opdat er projecten zouden kunnen worden uitgewerkt die een reëel hefboomeffect hebben en belangrijke sociale en economische gevolgen genereren. De samenhang tussen beide strategieën is des te crucialer daar het bestaan van een RIS3 een gunstige voorwaarde is om voor ons gewest een maximaal gebruik van de fondsen te garanderen.

2.1.3. Financiering

Aangezien het aandeel van de financiële steun vanwege Europa aan het EFRO zou dalen van 50% tot 40% van het

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

budget ter gelegenheid van de programmering 2021-2027, vraagt de RWB om zo snel mogelijk duidelijk te maken of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de resterende 60% zal financieren dan wel of aan de operatoren zal worden gevraagd om in het saldo te voorzien. Het feit dat de operatoren zelf zouden moeten instaan voor de financiering van een dergelijk bedrag zal misschien het risico meebrengen dat sommigen de facto worden uitgesloten van deelname aan het mechanisme. Voor de RWB is het dus wenselijk dat de overheid de volledige cofinanciering voor haar rekening blijft nemen.

Indien een cofinanciering van 10% aan de partners zou worden gevraagd, moet er op worden gelet dat er - voor de universiteiten - rekening kan worden gehouden met de toewijzing van academisch (of ander) personeel dat bij het project is betrokken.

2.1.4. Toegang tot de financiering voor non-profitorganisaties

De RWB schaaft zich achter de intentie om de financiering open te stellen voor non-profitorganisaties en meer bepaald voor operatoren die bestaan in de vorm van een vzw. Hoewel de Europese regelgeving de directe toegang tot de financiering onmogelijk maakt voor vzw's, steunt de RWB het voorstel om een indicator bis te ontwikkelen met het oog op de integratie van de vzw's¹. Overigens heeft de RWB vragen bij de mogelijkheid inzake de financiering van een kankercentrum indien non-profitorganisaties worden uitgesloten van indicator RCO 01.

2.1.5. Samenwerking tussen de verschillende actoren

De RWB vraagt om in de hele tekst meer de nadruk te leggen op de samenwerking tussen de onderzoeksinstituten (universiteiten, hogescholen, onderzoeks- en innovatiecentra) en de bedrijven (bv. op het vlak van kennisoverdracht).

2.2. Strategische doelstelling 1: "Een slimmer Europa dankzij de bevordering van een intelligente en innovatieve economische transformatie"

In verband met de prioritaire sectoren en de verschillende prioriteiten van deze specifieke doelstelling wijst de RWB erop dat de Strategie 2030 verwijst naar de bereidheid om alle gewestelijke actoren te ondersteunen, i.e. de academische en de privésector, de non-profitsector, de verenigingssector en de openbare sector.

Op het vlak van e-government wenst de RWB de aandacht van de regering te vestigen op de sociale ongelijkheid die nog groter kan worden als gevolg van de ongelijke toegang tot informatie via internet of digitale kanalen. Is het mogelijk om te investeren in de openbare toegang tot internet, digitale informatie, de vorming van de doelgroepen, ...? Kortom, de strijd tegen de digitale kloof door competentieontwikkeling in dit domein.

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

2.2.1. Operationele doelstelling 1.1: Het versterken van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en de invoering van geavanceerde technologieën

Voor deze operationele doelstelling vraagt de RWB uitdrukkelijk dat de voorgestelde projecten – meer bepaald een centrum voor geïntegreerd onderzoek dat zich speciaal wijdt aan artificiële intelligentie evenals de oprichting van een kankercentrum – zouden steunen op bestaande projecten en synergieën tot stand zouden brengen met bestaande (internationale) instituten.

Zo moet het centrum voor artificiële intelligentie aansluiten bij het initiatief TRAIL waaraan IA4Belgium, de ULB en de UCLouvain deelnemen, in samenwerking met de UMons, de UNamur, de ULiège en meerdere onderzoekscentra. Voorts en nog steeds in verband met artificiële intelligentie onderstreept de RWB het belang van de uitwerking van concrete doelstellingen om zich te onderscheiden van andere regio's.

Van zijn kant zou het kankercentrum ook samenwerkingsverbanden tot stand moeten brengen met bestaande projecten zoals het EORTC (actief in Brussel) of andere Belgische instellingen zoals het "kankerregister".

Nog steeds op het vlak van gezondheid impliceren digitalisering en AI ook een vereenvoudiging van de registratie van (gezondheids)gegevens, de instemming van de patiënt, het koppelen van gegevensbronnen, het onderzoek naar bronnen van metadata, de toegang tot

geaggregeerde gegevens om (zowel openbaar als privaat) onderzoek mogelijk te maken. In dit domein kunnen verschillende doelstellingen worden gecombineerd, zoals de samenwerking tussen onderzoekinstellingen en ondernemingen, de samenwerking met ziekenhuizen, digitalisering van gegevens, gezondheid, ...

Tot slot wijst de RWB op het cruciale belang van prospectief onderzoek in verband met het Brussels gewest, dat zich niet mag beperken tot technologische toepassingen.

2.2.2. Operationele doelstelling 1.2: Profiteren van de voordelen van digitalisering voor burgers, bedrijven en overheden

Voor deze doelstelling vraagt de RWB om de investeringen ook toegankelijk te maken voor de universiteiten en hogescholen, daar de digitalisering van het onderwijs leidt tot een betere toegang tot onderwijs, leren en opleidingen en dus de burgers ten goede komt.

De RWB beveelt in verband met deze doelstelling ook aan om indicatoren vast te stellen die een monitoring van de digitalisering mogelijk maken.

2.2.3. Operationele doelstelling 1.3: De groei en het concurrentievermogen van de kmo's alsook de creatie van banen bij de kmo's versterken

De RWB vraagt om alle sectoren te betrekken bij de verschillende wijzigingen die worden doorgevoerd.

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

2.3. Strategische doelstelling 2: Een groener, koolstofarmer Europa (dit omvat de energietransitie, de circulaire economie, de aanpassing aan de klimaatveranderingen en risicobeheer)

De RWB zou graag weten of de universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs ook aanspraak kunnen maken op deze beleidsdoelstelling voor campussen met een beperkte CO2-uitstoot. Bovendien wijst de RWB er ook op dat het verstandig is om niet louter te focussen op de verbetering van de gebouwen wil men de 2de strategische doelstelling verwezenlijken.

2.4. Strategische doelstelling 3: Een beter verbonden Europa, met strategische transport- en digitale netwerken?

De RWB vraagt zich af hoe het komt dat de 3de strategische doelstelling niet voorkomt in de beleidsnota.

2.5. Strategische doelstelling 4: "Een socialer Europa door de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten"

De RWB stelt vast dat SD4 voornamelijk is gericht op de creatie en renovatie van infrastructuur. Daarnaast wenst de raad dat maatschappelijke projecten en projecten van sociale vernieuwing eveneens rechtstreeks zouden kunnen worden ondersteund in het kader van deze doelstelling, net als ter gelegenheid van de voorgaande

programmering via het thema "Promoting social inclusion & combating poverty". De RWB heeft ook vragen bij de mogelijkheid om een specifieke doelstelling op het vlak van kinderopvang toe te voegen.

2.5.1. Operationele doelstelling 4.2 "gericht op het verbeteren van de toegang tot inclusieve en hoogwaardige diensten op het gebied van onderwijs, opleiding en een leven lang leren door het ontwikkelen van infrastructuur, met inbegrip van het bevorderen van veerkracht voor het onderwijs en opleidingen op afstand en online"

De RWB is van oordeel dat deze doelstelling kan worden versterkt door doelstelling 1.2 betreffende de digitalisering, voor zover de instellingen voor hoger onderwijs toegang krijgen tot de investeringen die deel uitmaken van deze doelstelling; dit wordt niet nader vermeld in de nota van het EFRO die het enkel heeft over scholen en kinderdagverblijven.

2.5.2. Definitie "sociale innovatie"

Om duidelijk te maken wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedoelt met "sociale innovatie", stelt de RWB voor te steunen op de definities die het BISSIB, Coopcity of Innoviris hanteren in het kader van de projectoproepen Co-Creation.

Advies N°53

Betreffende de nota inzake de strategie voor de investering van de Europese fondsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (EFRO)

2.5.3. Definitie NEET

De RWB vraagt om een definitie van het woord NEET op te nemen in de nota.

2.5.4. Europese prioriteiten

Om duidelijk te maken wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedoelt met "sociale innovatie" stelt de RWB voor te steunen op de definities die het BISSIB, Coopcity of Innoviris hanteren in het kader van de projectoproepen Co-Creation.

CONSEIL DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE
RAAD VOOR HET WETENSCHAPSBELEID

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST